TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU
PHẬT HỌC
CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
ISSN: 2734-9195

Chùa Địa Tạng Phi Lai Tự - chốn Tịnh độ giữa trần gian

ISSN: 2734-9195 14:30 13/12/2024

Chùa Địa Tạng Phi Lai Tự như một chốn tịnh độ thanh bình, nơi con người có thể tĩnh tâm, soi chiếu lại chính mình và tìm thấy con đường về bờ giác ngộ.

Nằm ẩn mình giữa thung lũng xanh thẳm của núi rừng Hà Nam, Chùa Địa Tạng Phi Lai Tự, tên cũ là Chùa Đùng, hiện lên như một bức tranh dịu dàng, cổ kính và tôn nghiêm. Vẻ đẹp thanh tịnh nơi đây không chỉ được tạo nên bởi khung cảnh thiên nhiên hùng vĩ mà còn từ kiến trúc tinh tế, thấm đượm triết lý Phật giáo sâu sắc. Từng viên ngói rêu phong, từng hàng cột gỗ lim vững chãi và những đường nét chạm khắc kỳ công đều chứa đựng hơi thở của lịch sử và ý nghĩa tâm linh.

Đây là một ngôi chùa cổ nổi tiếng thuộc xã Liêm Sơn, huyện Thanh Liêm, tỉnh Hà Nam, với lịch sử lâu đời, kiến trúc độc đáo mang nhiều giá trị văn hóa, tâm linh, thu hút đông đảo du khách và Phật tử đến thăm quan, chiêm bái hàng năm.

Ảnh sưu tầm

1. Lịch sử hình thành và ý nghĩa tên gọi chùa Địa Tạng Phi Lai (chùa Đùng)

Chùa Địa Tạng Phi Lai mang trong mình dấu tích của một ngôi cổ tự được xây dựng từ thời nhà Lý (thế kỷ XI-XIII), một trong những giai đoạn hưng thịnh của Phật giáo. Trải qua nhiều biến cố thăng trầm, chùa từng bị hư hại và gần như rơi vào quên lãng. Đến năm 2015, dưới sự trụ trì của Đại Đức Thích Minh Quang, ngôi chùa đã được trùng tu và phục dựng lại gần như nguyên bản, khôi phục vẻ đẹp huyền bí vốn có.

Tên gọi "*Địa Tạng Phi Lai*" mang ý nghĩa vô cùng sâu sắc. "*Địa Tạng*" là danh hiệu của Bồ tát Địa Tạng, vị Bồ tát mang đại nguyện cứu độ tất cả chúng sinh trong cõi u minh, địa ngục. "*Phi Lai*" có nghĩa là "*không còn đến nữa*", ám chỉ nơi đây đã trở thành chốn an lạc viên mãn, một cõi Tịnh độ giữa trần thế. Bước chân vào chùa, con người như được gột rửa mọi muộn phiền, buông bỏ những sợi dây vô minh trói buộc trong vòng luân hồi.

Chùa Đại Tạng Phi Lai. Ảnh sưu tầm

2. Điểm nổi bật và giá trị trong đạo Phật: *Mười hai vòng tròn nhân duyên – Bánh xe luân hồi*

Trong khuôn viên chùa Đại Tạng Phi Lai, ngay trước Tổ đường là 12 vòng tròn được vẽ trên nền sỏi trắng, cát trắng tượng trưng cho 12 nhân duyên của con người. Ngay 12 vòng tròn ấy có một tấm biển "*Khổ hải (biển khổ) vì là biển nên xin hãy đi lên bờ*" được đặt, mang thông điệp nhẹ nhàng nhắc nhở hãy đi lên những phiến đá mịn kia, đừng giẫm chân lên sỏi, cát.

vòng tròn 12 nhân duyên được vẽ trên sỏi, cát trắng tại chùa Địa Tạng Phi Lai. Ảnh sưu tầm

Chốn nhân gian này, chúng sinh cứ mãi quay cuồng trong 12 vòng tròn nhân duyên: từ Vô minh (ngu si, không thấy được chân lý), đến Hành, Thức, Danh sắc, Lục nhập, Xúc, Thọ, Ái, Thủ, Hữu, Sinh, và cuối cùng là Lão Tử (già chết). Bánh xe này cứ lăn mãi, kéo theo muôn vàn khổ đau. Mỗi người trong chúng ta đều bước đi trên con đường trần thế đầy vô minh và chấp ngã, sống rồi chết, chết rồi lại tái sinh. Chúng ta lầm tưởng hạnh phúc ở ái dục, ở cái *"tôi"* vô thường này, mà không nhận ra mình đang bị ràng buộc bởi chính sợi dây nhân duyên trói chặt.

Khung cảnh buổi tối tại chùa Địa Tạng Phi Lai. Ảnh sưu tầm

Thế nhưng, ở chốn Địa Tạng Phi Lai, giữa tiếng chuông chùa ngân vang, giữa lời kinh cầu siêu diệu pháp, ta bỗng giật mình tỉnh thức: "*Đường về bến giác vốn chẳng xa, chỉ cần buông bỏ vọng tưởng, thấu suốt chân tâm*." Đức Bồ tát Địa Tạng với hạnh nguyện vĩ đại, nguyện "*địa ngục chưa trống không, thề không thành Phật*", như một lời nhắc nhở chúng sinh về lòng từ bi vô lượng và con đường thoát khỏi biển khổ. Con đường giác ngộ ấy không đâu xa, chính là buông bỏ vô minh, phá vỡ sợi dây ràng buộc của 12 vòng nhân duyên, để tâm trở về với tính không, với sự tịch lặng vốn có. Bởi trong mỗi chúng ta đều có Phật tính, đều có khả năng giác ngộ và giải thoát.

3. Bố cục kiến trúc tổng thể của chùa Địa Tạng Phi Lai hòa hợp giữa trời và đất

Kiến trúc của chùa Địa Tạng Phi Lai là sự kết tinh của nghệ thuật Phật giáo truyền thống, mang dấu ấn của kiến trúc thời Lý – Trần, kết hợp với vẻ đẹp tự nhiên của núi rừng. Chùa được xây dựng dựa trên thế "*tọa sơn hướng thủy*", phía sau tựa lưng vào núi, phía trước là đồng bằng trải rộng, biểu trưng cho sự vững chãi và thanh thoát, hài hòa với vũ trụ. Chùa có bố cục đăng đối, các công trình trong chùa được bố trí đăng đối theo trục dọc, tạo sự cân xứng và hài hòa. Đây là kiểu kiến trúc đặc trưng của chùa chiền Việt Nam từ thời Lý – Trần.

Chính điện chùa Địa Tạng Phi Lai. Ảnh sưu tầm

Cổng Tam Quan tượng trưng cho cánh cửa giác ngộ

Cổng Tam Quan là công trình đầu tiên đón khách thập phương, biểu tượng mở ra con đường dẫn đến bờ giác ngộ. Cổng gồm ba lối đi tượng trưng cho Tam Giải Thoát Môn: *"Không, Vô tướng, Vô tác".* Những chi tiết lưỡng long chầu nguyệt trên mái và các hoa văn chạm khắc tinh xảo vừa mang tính nghệ thuật, vừa chứa đựng giá trị tâm linh sâu sắc. Dòng chữ *"Địa Tạng Phi Lai Tự"* trên cổng được viết theo lối thư pháp cổ, thể hiện sự linh thiêng và thanh cao của chốn thiền môn.

Tượng Quán Âm Bồ tát tại Lầu Quán Âm chùa Địa Tạng Phi Lai. Ảnh sưu tầm

Khu vực Chính điện nơi trái tim của ngôi chùa Địa Tạng Phi Lai

Chính điện là trung tâm thờ tự và là nơi thiêng liêng nhất của chùa, được thiết kế theo lối "Tiền đường – Thiêu hương – Thượng điện", mái ngói mũi hài cổ kính, cột gỗ lim vững chãi, mang đậm nét kiến trúc chùa chiền thời Lý – Trần.

Tượng Bồ Tát Địa Tạng đặt ở vị trí trung tâm, tỏa sáng với vẻ từ bi và đại nguyện cứu độ tất cả chúng sinh. Xung quanh là tượng Phật Thích Ca, Quán Âm Bồ Tát và các vị La Hán,...

Hoa văn trang trí gồm các họa tiết tứ linh: long, ly, quy, phượng, hoa sen và mây trời được chạm khắc tỉ mỉ, tinh tế, vừa mang tính nghệ thuật cao, vừa thể hiện triết lý nhà Phật về sự thanh tịnh và giải thoát.

Khuôn viên chùa Địa Tạng Phi Lai. Ảnh sưu tầm

Gác chuông và lầu trống tượng trưng cho âm thanh thức tỉnh lòng người

Hai công trình đối xứng hai bên chính điện là gác chuông và lầu trống:

Gác chuông: Treo đại hồng chung đúc bằng đồng, tiếng chuông ngân vang như lời thức tỉnh, xua tan mọi muộn phiền và đưa chúng sinh trở về với chính niệm.

Lầu trống: Tiếng trống trầm hùng ngân lên như âm thanh của pháp âm, báo hiệu giờ công phu và nhắc nhở về sự vô thường của cuộc đời.

Nét đẹp kiến trúc chùa Địa Tạng Phi Lai. Ảnh sưu tầm

Vườn tháp và không gian thiền tịnh

Bao quanh chùa là khu vườn cảnh được thiết kế tinh tế với những lối đi rải sỏi, những tiểu cảnh hồ nước trong vắt và những cây cổ thụ xanh mát. Khu vườn tháp là nơi tôn nghiêm, lưu giữ tro cốt và tưởng niệm chư vị tăng, ni đã viên tịch, biểu tượng của lòng tri ân và truyền thống "*uống nước nhớ nguồn*".

Không gian thiền tịnh nơi đây là nơi phật tử và du khách có thể dạo bước, tĩnh tâm, chiêm nghiệm về giáo lý nhà Phật và tìm lại sự bình yên trong tâm hồn.

Khu vực hành lang tại chùa Địa Tạng Phi Lai được trang trí đẹp. Ảnh sưu tầm

Kết luận

Kiến trúc của chùa Địa Tạng Phi Lai Tự không chỉ mang tính thẩm mỹ cao mà còn chứa đựng nhiều giá trị triết lý và tâm linh sâu sắc. Sự kết hợp hài hòa giữa kiến trúc truyền thống và cảnh quan thiên nhiên, tạo nên một không gian thanh tịnh và linh thiêng. Mỗi chi tiết trong kiến trúc đều mang một ý nghĩa biểu tượng, nhắc nhở con người hướng về chân - thiện - mỹ, buông bỏ tham sân si và tìm đến sự an lạc trong tâm hồn.

Chùa Địa Tạng Phi Lai Tự là một kiệt tác kiến trúc Phật giáo, kết tinh vẻ đẹp văn hóa và tâm linh Việt Nam. Từng hạng mục trong chùa, từ cổng Tam Quan, chính điện, gác chuông cho đến khu vườn tháp, đều mang dấu ấn của sự khéo léo, tỉ mỉ và tâm huyết. Đây không chỉ là nơi thờ tự linh thiêng mà còn là không gian để con người tìm về cội nguồn tâm linh, hướng đến giải thoát khỏi bể khổ trần gian.

Giữa những bộn bề cuộc sống, chùa Địa Tạng Phi Lai Tự như một chốn tịnh độ thanh bình, nơi con người có thể tĩnh tâm, soi chiếu lại chính mình và tìm thấy con đường về bờ giác ngộ, chùa Địa Tạng Phi Lai Tự hiện lên như một cõi Tịnh độ nơi trần gian, là bến đỗ an lành cho những trái tim đang lạc lối. Mỗi bước chân tới đây là mỗi lần chúng ta tự nhắc mình về con đường trở về bản tâm thanh tịnh, đoạn tận khổ đau và tìm thấy sự an lạc đích thực. Nơi ấy, chuông

chùa vẫn vang, gió thiền vẫn thổi, và con đường bờ giác vẫn rộng mở đón chờ những ai đủ duyên lành.

Tham khảo

https://vtcnews.vn/nhung-bi-mat-tu-ngoi-chua-nghin-nam-tuoi-dia-tang-phi-lai-ar426838.html

https://danviet.vn/kham-pha-chua-dia-tang-phi-lai-o-ha-nam-bai-1-tuong-vang-thi-phat-dat-tuong-dat-thi-phat-vang-20210603164231758.htm

https://baophapluat.vn/tim-ve-chon-thanh-yen-noi-dia-tang-phi-lai-tu-post479469.html

Tổng hợp: **Liên Tịnh**